Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 159 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЛИПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 17, 1979 No. 159. VOL. LXXXVI.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ЗАКЛИКАЄ КРАЇНУ ДО БОРОТЬБИ З ЕНЕРҐЕТИЧНОЮ ПРОБЛЕМОЮ, ДО ВІДЗИСКАННЯ САМОВПЕВНЕНОСТИ І ПРОПОНУЄ ДАЛЕКОЙДУЧІ ЗАХОДИ ЩОДО РОЗВ'ЯЗКИ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ ЗСА

Вашінгтон. — У драматичнім виступі в неділю, 15-го липня, що його передавано на телебаченні та по радіо, президент Джіммі Картер, який протягом більш ніж 10 днів нараджувався з представниками різних прошарків американського суспільства не тільки відносно розв'язки поважної енергетичної проблеми країни, але також в справі різних економічних проблем ЗСА, заявив, що підставовою проблемою є те, що американське населення втратило самодовір'я, як теж довір'я в спроможність уряду розв'язати важливіші проблеми. Покликаючись на історію американського народу, Президент висловив переконання, що ЗСА таки можуть розв'язати всі пекучі проблеми, зокрема енергетичну проблему, яка потягає за собою збільшення безробіття, зріст інфляційної стопи та інші економічні труднощі.

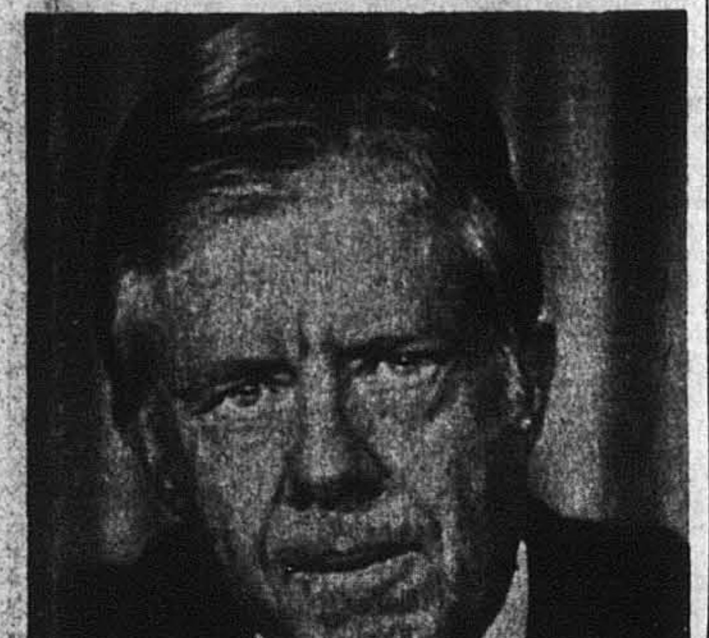
Крім заклику до населення ЗСА в справі відзискання самовпевнености, включно з відзисканням довір'я до його уряду, президент Картер опрацював 6-пунктовий плян поборення енергетичної проблеми. Розв'язка енергетичної проблеми — це перший крок до майбутньої ліквідації інших економічних проблем ЗСА, — твердив Президент.

Він заявив, що вжиє свої президентські повновласті, щоб встановити квоту на імпорт нафтової ропи до ЗСА, що повинно запевнити, що Америка до 1990-го року зменшить свою залежність від інших країн відносно нафти наполовину. ЗСА відтепер не вживатимуть більше імпортованої нафти, ніж вживали у 1977-му році, отже решту мусять продукувати американські фірми.

Президент Картер теж повідомив, що його уряд, у співпраці з Конгресом, приватним індустріяльним сектором і цілим населенням ЗСА, прикладе всіх зусиль і призначить значні фонди на розвиток інших джерел енергії, наприклад, соняшної енергії, синтетичного пального, як теж більшого вживання вугілля тощо. Тому він пропонує створити Корпорацію Енергетичного Забезпечення, яка мала б запевнити задовільну кількість різного роду пального, випродукуваного в ЗСА. Американські громадяни можуть стати співвласниками цієї корпорації, закуповуючи її „бонди" (цінні папери). Але розвиток інших джерел енергії, як теж збільшення продукції американської нафти вимагатимуть більшу суму грошей і тому Президент знову запропонував встановити додаткові податки на надмірні приходи американських нафтових фірм.

Він рівнож закликав Конгрес схвалити закон, який змусив би американські підприємства зменшити на 50 відсотків вживання нафтових продуктів, а замість них вони вживали б вугілля та інші роди пального, яких Америка має задовільну кількість.

Президент Картер повідомив, що звернеться до законодавців, щоб створили Раду для мобілізації енергії, яка мала б загальний нагляд над застосуванням найбільш ефективних і найшвидших заходів для наглого полагодження пекучих проблем на відтинку пального.

Президент Джіммі Картер під час промови до американського народу в справі енергетичної та інших економічних проблем ЗСА.

Він рівнож закликав населення ЗСА заощаджувати різні енергетичні продукти в їхньому щоденному житті, зокрема вживати засоби місцевої транспортації, на розбудову яких уряд призначить 10 більйонів долярів.

Америка має всі потрібні природні багатства і технологічне знання, щоб розв'язати свою енергетичну проблему, що буде початком розв'язки інших економічних проблем ЗСА, — заявив Президент, — але додав, що конечно потрібно співпраці і пожертви всіх прошарків американського суспільства.

Ці змагання не будуть легкі, — сказав президент Картер, — але він обіцяв, що він буде в проводі всіх старань встановити незалежність ЗСА в ділянці енергетики та відносно розв'язки інших економічних проблем Америки.

„Зобов'яжім себе співпрацювати для відродження американського духа. Співпрацюючи і маючи спільну віру, ми напевно переможемо", — закінчив свою промову до американського народу президент Картер.

Між іншим, у понеділок, 16-го липня, Президент мав пояснити подробиці своєї енергетичної програми у промовах у Канзас Сіті і Детройті.

Ричард Ніксон відвідав іранського шаха Різу Паглеві

Колишній президент Ричард Ніксон під час розмови із іранським шахом Мохаммедом Різою Паглеві в Куернаваці, Мехіко.

Куернавака, Мехіко. — Колишній президент Ричард Ніксон минулої п'ятниці, 13-го липня, відвідав в цьому мехіканському курорті шаха Мохаммеда Різу Паглеві та його родину, які в січні цього року мусіли залишити Іран з уваги на поширення революційних дій проти влади Шаха.

Повертаючись з одноденних відвідин, Р. Ніксон заявив, що шах Паглеві „далі має багато друзів у ЗСА" і скритикував теперішній уряд президента Джіммі Картера за те, що мовляв, замість допомогти Шахові, якого Ніксон назвав „приятелем Америки", вдержатися при владі, то фактично частинно спричинився до того, що Шах і його родина тепер на еміґрації. „Якщо З'єднані Стейти не підтримуватимуть своїх приятелів, то в скорому часі залишаться цілком без жадних приятелів", — сказав Р. Ніксон.

Колишній президент Ніксон рівнож натаврував уряд президента Картера за те, що тепер намовляє свого довголітнього союзника нікараґуанського президента Анастасія Сомозу зрезиґнувати, тобто займає таке саме становище як повстанці-сандіністи.

На думку Ніксона, якщо впаде уряд президента Сомози, то в Нікараґуї владу напевно перебере комуністичний уряд „типу кубинського диктатора Фіделя Кастра". Така можливість становила б загрозу для всіх країн Західньої півкулі, — твердив Р. Ніксон.

Під час одноденних відвідин Р. Ніксон і шах Різа Паглеві обговорювали ряд справ, зокрема ситуацію на Близькому Сході та в Південній Америці.

Як відомо, після виїзду з Ірану родина шаха Паглеві деякий час жила в Єгипті, відтак у Марокко та на Багамських островах, а тепер перебуває у Мехіко.

Урядова криза в Італії ще не розв'язана

Рим, Італія. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що урядова криза в Італії далі триває. Беттіно Краксі, який пробує зформувати новий уряд, переговорюватиме також з членами Центрального Комітету італійської Комуністичної партії, а може навіть з генеральним секретарем цієї партії, Енріком Берлінґуером, а також з лідерами інших менших партій з метою створення коаліції.

Краксі є першим італійським соціялістом, якому було доручено формувати новий уряд. У кінці минулого тижня він перевів розмови також з лідерами Християнсько-демократичної партії, яка була при владі і домінувала італійське політичне життя на протязі останніх 30-ох років.

Виглядає неправдоподібним, щоб християнські демократи причулилися до коаліції Краксі, після того, як соціялісти перешкодили колишньому прем'єрові Джулієві Андреотті зформувати новий уряд.

Лідер Родезії А. Музорева закінчив свої відвідини у ЗСА

Вашінгтон. — Після чотириденних відвідин у ЗСА, у четвер, 11-го липня, Абель Т. Музорева, неґритянський прем'єр-міністер Зімбабве-Родезія, відлетів до Лондону, Велика Британія.

Розмова прем'єр-міністра з президентом Джіммі Картером в справі конституційних змін для поширення ролі чорних в його уряді закінчилась наявним розходженням. Із офіційних джерел інформують, що Президент у розмові з А. Музоревою заявив йому, що він не ліквідує санкцій проти уряду Зімбабве-Родезії, а також сказав, що єпископ повинен співпрацювати з Великою Британією, що й досі леґально є протектором Родезії, щоб зробити зміни в Конституції.

На телевізійній сітці Ей-Бі-Сі, на програмі п.н. „Добридень, Америко", єпископ Музорева сказав, що такі дорадники президента Картера, як Андрю Янґ, амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй, впровадив Президента в помилкове розуміння цієї справи.

У Лігайтоні відзначать 35-річчя боїв під Бродами

Лігайтон, Па. (О. Л-ий). — Цьогорічний ювілей 35-их роковин боїв Української Дивізії під Бродами в липні 1944 року відзначать Станиці Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА у Лігайтоні й Філядельфії спільно, як кожного року, в неділю, 22-го липня 1979 р., на Оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтоні.

Св. Літурґію в наміренні українського народу й війська та опісля Панахиду за поляглих під Бродами вояків Української Дивізії відслужить в каплиці Оселі в 11-ій год. перед пол. колишній військовий капелян Дивізії о. Богдан Левицький при співслуженні інших священиків.

Після церковних Богослужень відбудеться в залі Оселі ім. О. Ольжича Святочна Ювілейна Зустріч, із відповідною до дня програмою, кол. вояків Української Дивізії, їхніх комбатантів та громадянства.

УРЯД ЗАПОВІДАЄ „ЛАГІДНУ РЕЦЕСІЮ", ЗБІЛЬШЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ

Вашінгтон. — Уряд президента Джіммі Картера змінив свій погляд і, вперед дотеперішніми передбачуваннями дальшого розвитку економії, ствердив „розгортання економічної рецесії", яку вже від деякого часу передбачали і заповідали приватні аналітики. Уряд передбачає, що рецесія — „слам", себто зниження попиту на товарі і тим самим зниження продукції, буде „лагідна" і відносно коротка, бо повинна б припинитися вже в наступному 1980-му році — очевидно, якщо будуть пороблені відповідні протизаходи — але це збільшить кількість безробітних до сім мільйонів в листопаді виборчого 1980-го року, себто на 1,3 мільйона більше, ніж їх було в червні 1979. Коментуючи ці передбачування уряду, Лайл Е. Гремлі, економічний дорадник президента Картера, заявив, що ці передбачування є „відносно оптимістичні" і вони можуть радше погіршитись, чим поліпшитись.

Уряд передбачає, що двоцифрена інфляція в першій половині цього року зменшиться в другій половині цього та в перших місяцях наступного року. Звертається увагу на „клясичну залежність" інфляції і безробіття: зниження інфляції зменшує безробіття, але зменшення безробіття має тенденцію поглиблювати інфляцію.

Джеймс Т. МекІнтаєр, директор Бюра управління і бюджету, інформуючи про опінію і сподівання Уряду заявив, що „інфляція все ще є більшою загрозою" і тому Уряд продовжуватиме, щонайменше в найближчих місяцях, дотеперішню політику обмежених федеральних видатків.

Коли мова про дальші заходи проти рецесії, покищо не передбачається зменшення податків, натомість існує можливість, що Уряд запропонує зменшення відтягнень на Соціяльне забезпечення. У кожному разі Уряд цілком певно запропонує ряд заходів для припинення передбачуваної рецесії.

ВЕЛИКИЙ ВІДПУСТ ЗАКІНЧЕНО МОЛИТВАМИ ЗА ГОЛОВНОГО ОТАМАНА С. ПЕТЛЮРУ

Нокс, Інд. (О. Б.) — На закінчення шілотижневого відпусту з нагоди дня пам'яти Преп. Антонія Печерського тут в неділю, 20 травня ц. р., Преосвященніший Владика Петро, Єпископ Січеславський, очолив урочисту панахиду за спокій душі Головного Отамана Симона Петлюри з нагоди сторіччя його народження. Владиці сослужило чотири священики й два диякони, співав збірний хор прочан з сусідних парафій УАПЦ, за душу Великого Сина України молилися українці православні й католики. Слово перед панахидою виголосив о. протопресвітер Олександер Биковець.

СЕНАТОРИ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ДЕЯКІ „ПОЯСНЕННЯ" ДО САЛТ II

Вашінгтон. — Демократичний сенатор Френк Чирч з Айдаго та республіканський сенатор Джейкоб Джевитс із Ню Йорку, провідні члени Сенатської комісії закордонних зв'язків, яка саме тепер веде переслухування в справі ратифікації договору між ЗСА та СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), що його у Відні вже підписали президент Джіммі Картер і совєтський лідер Леонід Брежнєв, у кінці минулого тижня заявили, що існують всі вигляди, що не тільки Комісія, але і цілий Сенат додадуть кілька „пояснень" до САЛТ II.

Як інформовано, совєтські лідери вже кількакратно заявляли, що погодяться тільки на той текст САЛТ II, що його підписали Картер і Брежнєв, тобто відкидають можливість будьяких додатків чи змін. Однак, члени Сенату ЗСА вказують, що ця Палата Конгресу напевно схвалить кілька „пояснень", які, на думку Чирча і Джевитса, фактично не змінять договору і тому Москва не матиме причин відкидати ці „пояснення". Коментатори вказують, що ці думки згаданих двох сенаторів — це тільки здогади, а не доказані факти.

Кілька днів раніше перед згаданою Сенатською комісією свідчили державний секретар Сайрус Венс і секретар оборони Гарольд Бровн, заклікаючи сенаторів не схвалювати жадних додатків чи змін до САЛТ II, бо це може спричинити відкинення цілого договору Москвою.

Натомість сенатор Говард Бейкер, лідер Республіканської меншости в Сенаті, а теж ген. Едвард Ровні, який донедавна був членом делеґації ЗСА під час переговорів щодо САЛТ II, і Пол Нітче, колишній високий урядовець в Департаменті оборони і учасник переговорів з Москвою щодо обмеження стратегічної атомової зброї, заявили Сенатській комісії, що теперішня версія САЛТ II надасть Совєтському Союзові військову перевагу і тому Сенат конечно мусить схвалити потрібні зміни.

Для ратифікації САЛТ II треба згоди двох третіх всіх сенаторів, тобто 67-ох із 100. Покищо, як вказують аналітики, прихильників САЛТ II не мають потрібної кількости голосів.

Змінено дату Балю Преси

Філядельфія, Па. (О. Л-ий). — Як повідомляють із Ділового Комітету цьогорічного Балю Української Преси, з незалежних від Комітету причин змінено дату й місце цьогорічного Балю Преси.

Баль Преси відбудеться, не в суботу, 10-го листопада, а тиждень пізніше в суботу, 17-го листопада 1979 р., в Кришталевій залі Бенджамин Френклин Готелю при Честнат і 9-ій вул. у Філядельфії. Гратиме оркестра „Ізмараґд" Юрія Гіріняка. Дальші подробиці будуть своєчасно проголошені в українській пресі.

АФҐАНІСТАНСЬКА АРМІЯ РОЗПАДАЄТЬСЯ ПІД НАТИСКОМ АНТИМАРКСИСТСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ

Вашінгтон. — Афґаністанська армія, у числі 100,000 вояків, помалу, але систематично розпадається під великим натиском антимарксистських повстанців, які діють в усіх 28-ох провінціях країни, — твердять офіційні чинники Білого Дому.

Ці ж чинники, а головно спеціялісти від афганських справ заявляють, що ця війна ведеться при заляльному вичерпанні обох сторін, хоч повстанці, які складаються з багатьох народних меншин і племен і не мають централізованого командування, здобувають все нові й нові перемоги. Провінція, — кажуть американські спеціялісти, — є майже вся в руках повстанців. Урядова армія може на провінції пересуватися тільки великими моторизованими колонами. Також контролюванi ще урядом міста і містечка знаходяться тепер під загрозою нападу повстанців. На початку липня були розгорілися бої навіть на передмісті Кабулу, столиці Афґаністану.

Повстання племен почалося майже одночасно з перебранням влади у цій країні промарксистським урядом президента Нура Мохаммеда Таракі в квітні 1978 року. Вже тоді послано армійські частини на придушення розрухів і повстанських дій. Замість придушення повстанців, — заявляють речники Вашінгтону, — повстання почало зростати в силі і тепер уряд вже не спроможний контролювати їхньої військової діяльности. Деякі політичні і військові спостерігачі висловили навіть здивування із сили та здисциплінованости повстанського руху в Афґаністані.

Єдиним, здається, елементом, який цементує разом різні племена, які ведуть війну проти центрального уряду в Кабулі, є гостра опозиція до політики президента Таракі, включно з його політикою розподілу землі і використовування совєтської „допомоги", головно в армії. Військові спеціялісти твердять, що під теперішню пору в Афґаністані перебуває понад 1,500 совєтських дорадників, переважно високих старшин і два рази стільки цивільних техніків, які допомагають урядові Таракі вдержатись при владі.

Як тільки повстанська боротьба поширилася на цілу країну, яка величиною дорівнює Тексасові, уряд у Кабулі цілковито розгубився і тоді був зданий на совєтські військові гелікоптери, які єдині могли долітати до повстанських баз і армійських скупчень. При допомозі гелікоптерів уряд переводив також евакуацію урядових осіб із загрожених провінцій, доставляв зброю для армії тощо. Тоді виникла також потреба технічного обслуговування гелікоптерів й іншої совєтської зброї. Так прийшло до приїзду більшої кількости совєтських військовиків. Це однак не врятувало ситуації, бо мораль в армії Афґаністану підупадала з кожним місяцем. Тільки в минулому році уряд втратив кількасот високих старшин, які перейшли до повстанців. У бою з повстанцями гинули також совєтські військові дорадники, а їхні родини ставали жертвами повстанської пімсти. Згідно з оцінкою військових спеціялістів, армії грозить розпад. Совєтські дорадники не можуть переконати афганців, що вони повинні боротися проти своїх братів.

Ніхто не може передбачити подій, але уряд Таракі, не зважаючи на совєтську допомогу, дуже загрожений. У дипломатичних колах говорять навіть про окупацію Афґаністану совєтською армією, але урядові чинники у Вашінгтоні не вірять у таку можливість. Також збільшена совєтська допомога Афґаністанові ледве чи врятує теперішній уряд і його армію, яка вже є у стадії цілковитого розпаду.

Хомейні і Брежнєв обмінялися привітами

Теґран/Москва. — Міністерство закордонних справ Ірану інформує, що іранський релігійний провідник Аятолла Хомейні, який, як вказують аналітики, фактично контролює політику та уряд Ірану, недавно обмінявся депешами-привітами із совєтським лідером Леонідом Брежнєвим.

Як відомо, Хомейні часто виступає проти впливів Заходу, але також гостро критикує комуністичні країни та їхню ідеологію, вважаючи, що „західній капіталізм і комунізм є ворогами Ісляму".

З повідомлення іранського міністерства закордонних справ виходить, що Брежнєв перший переслав привіт-депешу для Хомейні, а тоді мусулманський лідер передав свою відповідь Брежнєвові через іранського амбасадора в Москві, Мохаммеда Мокрі.

Покищо не подано змісту привіту Брежнєва, але Хомейні у своїй доповіді дякує совєтському лідерові „за Ваше приязне послання та Ваш теплий привіт Ісламській Республіці Ірану".

Відносини між Хомейні та совєтським урядом весь час були дуже напружені і тому коментатори ще не знають, чи привітання-депеші фактично змінять ситуацію, чи може представляють собою старання Москви розпочати процес здобуття нового „приятеля", подібно як це сталося з Афґаністаном.

У Києві відкрито виставку з нагоди 75-річчя смерти М. Старицького

Київ. — З дня смерти відомого українського письменника Михайла Старицького, великого приятеля родини Косачів і порадника Лесі Українки — минуло 75 років, — інформує київська „Літературна Україна". З цієї нагоди Київський літературний музей Лесі Українки підготовив нову виставку, на якій виставлені різні особисті речі покійного письменника, як наприклад, письмове його приладдя та рідкісні та сучасні видання його творів, його посмертна маска і журнал „Літературно-науковий вісник" за 1904 рік, де надруковано некролог з приводу смерти М. Старицького.

У центрі всіх експонатів, що виставляються вперше — світлина, на якій зображені Леся Українка, Михайло Старицький, Олена Пчілка, Михайло Коцюбинський та інші письменники України, що зібрались в Полтаві 1903 року, щоб бути на відкритті пам'ятника письменника Івана Котляревського. Біля цього фото немає українських творів М. Старицького, а — „Сербські народні думи і пісні" в його перекладі, видані у Києві 1876 року, одна, як підкреслює газета, — з перших книжок, які прочитала Леся Українка.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

САЛТ II і що далі?

Проминуло заледве двадцять кілька днів від підписання у Відні президентом З'єднаних Стейтів Америки Джіммі Картером і верховодою комуно-московської імперії Леонідом І. Брежнєвим широко розголошеного договору про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), — його підготовляли на протязі кількох років дипломати обидвох названих великодержав, — а вже почала зарисовуватись нова політично-стратегічна криза між Вашінгтоном і Москвою. З одного боку, президент Картер намагається переконати Сенат і американський нарід, що договір є дійсно корисний для країн вільного світу і його оборони та зовсім не означає капітуляції перед СССР; з другого боку, кремлівські диктатори, а саме, сам генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Леонід Брежнєв і його міністер закордонних справ Андрей Ґромико, кажуть, що вони, не зважаючи на американське становище і критичні завваги сенаторів, визнаватимуть тільки таку форму договору, яка була підписана у Відні, комплікуючи тим самим заходи Картера і прихильників ратифікації САЛТ II.

Очевидно, такі заяви совєтських диктаторів наглядно доказують, що тільки віденська форма договору відповідає їхнім плянам і совєтському стратегічному військовому плянуванні на довшу мету. Без сумніву, ці заяви скріплюють також становище критиків договору, які твердять, що кількісне і якісне обмеження атомового збросння цілком не означає відсутности загрози совєтської атомової атаки не тільки на З'єднані Стейти Америки, але також на інші країни світу.

Проблема контролі, чи зглядно перевірки справи додержання договору обидвома державами, відіграє чималу ролю. Після втрати розвідчих баз в Ірані, одною з найважливіших способів перевірки діяльності на совєтській території — це полети розвідчих літаків „Ю-2" над турецькою територією, на що в принципі годиться уряд, але тільки під умовою апробати Москвою таких полетів.

Але і у цій справі є великі розходження між секретарем оборони Гарольдом Бровном і розвідчою агенцією Сі-Ай-Ей. Бровн твердить, що ЗСА спроможні перевірювати виконання постанов САЛТ II Москвою при допомозі різних технічнологічних апаратів; натомість розвідчий сектор каже, що про таку можливість можна буде говорити лище за кілька років. Без сумніву, тільки одна сторона вповні має рацію і дискусію про можливості чи неможливості перевірки можна вважати навіть шкідливою, бо вона може значно пошкодити Америці, поширюючи недовір'я серед союзників, чи ЗСА дійсно спроможні відповідно зареагувати на випадок нападу з боку СССР.

Цілком певним є один факт: американське суспільство і велика кількість відповідальних американських політиків не вірять комуно-московським верховодам, які, зрештою, ніколи не респектували міжнародних договорів. Про це пригадують у публічному листі, надрукованому в газеті „Ню Йорк Таймс", провідні колишні совєтські дисиденти Людмила Алексєєва, Александр Ґінзбург, Петро Григоренко, Юрій Мнюх і Валентин Турчін, які цілком слушно наводять приклад Гельсінкської угоди, підписаної урядом СССР і 34-ма іншими країнами в 1975 році в Гельсінках, Фінляндія. Вони запитують президента Картера, Конгрес і цілий американський нарід: що дає їм підставу вірити в додержання совєтами договору САЛТ II, якщо Москва систематично порушує Гельсінкську угоду?

Дійсно, витворилась тепер така політична ситуація, чи як дехто з американських коментаторів висловлюється, „Зачароване коло", з якої тяжко буде вийти на чисті води. Тому численні політичні аналітики, турбуючись безпекою ЗСА, запитують: „САЛТ II і що далі?"

Комуно-московські імперіялісти, керуючись принципом експансії, використовують кожну можливість, щоб тільки поширити сферу своїх впливів, ризикуючи дуже часто збройною конфронтацією, як це діється в деяких країнах Африки.

Уряд ЗСА повинен застосовувати велику обережність у шуканні шляхів співпраці із совєтськими авантурниками, які ще далі мріють про захоплення влади у цілому світі нібито шляхом „пролетарських революцій", а фактично при допомозі совєтської новочасної зброї.

Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів

НОВІ ОБРІЇ

The Slavic People by luck in war
Are elevated to a very high level
They change their ruler, one born provincial,
An army raised in mountains, to cross the sea

V.26

The law of Moor (More?) will decline
Followed by another more seductive
The Dnieper will give way first
The other succeeds by pardon and voice

III.95

Ці кватріяни (чотиристишшя) славного Нострадамуса пригадалися мені при праці над значенням сучасного руху відродження в Україні. Але спочатку кілька слів про самого автора. Мішель де Нотр Дам, був французом-католиком з жидів-вихрестів і жив між 1503 і 1566 роками. Цей незвичайний чоловік був відомим лікарем, читав по-гебрейському, грецькому й латині, володів багатьма мовами, але здобув світову славу як прозорливець. У житті був побожним і скромним; свої візії чи транси записував простою прозою. Але пізніше опрацьовував їх у римованні кватріяни, змінював назви й імена з анаграми, переставляв букви і навіть склади. Робив це мабуть від принципового переконання, що все діється з Божої волі і ніхто не сміє якбуть впливати чи мішати. Можливо також не бажав він спричинювати почуття страху чи паніки чи попасти в прямий конфлікт з властями. Видав він тисячу своїх кватріянів у 1557 році. І майже зразу стали вони об'єктом дослідів чи вивчань; напротязі чотирьох століть багато спеціялістів вивчає текст, перекладає, коментує ці незвичайні зріння Нострадамуса. Більшість текстів відноситься до Франції і велика частина з них уже збулася. Але прецизність прозрінь як шок вражає дослідників. Напр., IX.34;

Сприйнятливий, слухняний стане митроносцем
Повертає конфлікт, переступивши таємниці
Один зрадник видає 500 і одержує титул
Нарбон і Сальс оливлять свої ножі

Людовік ХУІ (1754 — 1793) носив червону митру, зрадив його Нарбон, його міністер війни, і Сальс, посадник Варенн.

Помимо тих текстів, що говорять про речі напевно здійснені, є ще доволі таких, що стоять для дослідників як несподіванки й загадки. До цих належать і кватріяни, наведені на початку цієї бесіди. Якщо не читати їх дослівно, а спробувати відтворити візію, зафіксовану різними (не конче автентичними, пригадуєте?) словами, то значення і образ цілком прозорий. Перший показує появу і зріст комуністичної імперії, відомої як СССР, а другий веде до джерела заломання й розвалу, що почнеться від Дніпра. Мушу признатись, це не мої здогади, чи висновки, а признаних знавців у цій дуже складній ділянці.

• •
•

Ми тут, на чужині, не схоплюємо повного значення процесу, що розгортається у нас на Батьківщині. Там, мабуть, також не доводиться аналізувати. А ми бачимо тільки один аспект, похідний. Все ж інше ставимо збоку, як неважне. Від того й губиться повнокруг виду. Якщо ж глянути на речі з повної перспективи, то несподівано одержимо таки доволі суцільний образ.

Совєтський комплекс на зміну царської Росії не прийшов несподівано чи випадково; ще від середини минулого століття всякі революційні чи принципово ліберальні думки й ідеї плянoмірно втискалися в інтелігентські кола. І вже тоді виявився дуже нерівномірний розділ: всеросійський рух під знаком безбожжя і українська групка, як продовження київської духовости (Шевченко, кирило-методіївці, Юркевич). Звичайно, остаточно всеросійський рух повністю опанував ситуацію, побіжно проковтнувши й українську групу, увійшов під впливи марксизму і у висліді зформував пригожий ґрунт для Великої Октябрської. І хоч всякі речники ліберальних ідей прямими передвісниками ні будівничими совєтчини не були (тут грубе натягнення з боку совєтських істориків), думка про те, що вони посередньо спричинились до сучасности не далека від правди.

Лінія української київської духовости практично загубилася після одного з найвизначніших мислителів, „Сковороди XIX ст.", Памфіла Юркевича (1827-1874). Професор Київської Академії, він у своїх працях (переважно статтях) вибудував новочасну сферу української філософської думки, розвинувши „філософію серця". Він також ґрунтовно розбив основи марксизму: його матеріялістичний світогляд. Переведений професором університету в Московщину, Юркевич якось так присох і залишив тільки кількох учнів, між якими був славний філософ Владімір Соловйов (1853-1900). Ім'я ж Юркевича разом з працями й ідеями насильно і чи не пляново забуті. Бо вже у свій час Юркевич різко розходився з принциповою лінією згаданого всеросійського комплексу. А учень його, Соловйов, просто заблудився й

(Закінчення на стор. 4)

Степан Женецький

СССР МАЄ ТАКОЖ НАФТОВУ ПРОБЛЕМУ

Ми є свідками нафтової кризи, що її переживає у наші дні Захід. Наслідком революції в Ірані, де на довший час було зовсім припинено добування нафти та відплатної політики арабських держав, які мають нафту у зв'язку з прихильною політикою Америки до Ізраїля, на Заході відчувається брак нафти, що спричинює застій в економіці. Провідники західнього світу роблять усякі заходи, щоб цю нафтову кризу якось розв'язати. З цією ціллю при кінці червня відбулися наради провідників західніх держав у Токіо, Японія, на якій західньоевропейські держави і Японія, отже найбільші споживачі нафти, шукали спільної розв'язки тієї енергетичної кризи.

Та показується, що не тільки Захід переживає нафтову кризу. Нафтові клопоти має також і комуністичний світ. Правда, дійсної нафтової кризи комуністичні держави сьогодні ще не мають, але вона й до них наближається скорим кроком.

Як головними доставцями нафти для західнього світу, в основному є арабські держави, так головним постачальником нафти для комуністичних держав Східньої і Середньої Европи, є СССР.

Західні кореспонденти повідомляють із Москви, що Кремль нещодавно розіслав своїм відборцям нафти, тобто, своїм підопічним комуністичним державам-сателітам, пересторогу: „Що немає негайної загрози кризи пального, тобто нафти, але... щадіть... щадіть... щадіть... нафту..."

Такі голоси перестороги кремлівських ватажків можна було почути на 30-літніх ювілейних нарадах Комекону (Комітет економічної співпраці комуністичних держав), що відбулися при кінці червня ц. р. в Москві. Головною точкою тих нарад була журба про нафтову ситуацію у 1980-их роках і пізніше.

Хоча на тих нарадах комуністичних держав ще не появлялися кризові нотки, як це було на нарадах західніх держав у справі пального в Токіо, але там також уже застановлялися, як буде виглядати нафтова ситуація для комуністичного бльоку держав у 1980-их роках і пізніше, коли резерви совєтської нафти стануть вичерпуватися?

Комуністичні держави є залежні в 90 відсотках від достав нафти із СССР. На нарадах у Москві ватажки комуністичних держав з тривогою споглядали на московських головачів, чи вони дадуть їм пального до виконання їхніх нових економічних плянів у біжучому і наступних роках?

Прем'єр Косигін запевнив сателітних представників, що достава нафти для них є запевнена до 1980-го року, у якому кінчається теперішня совєтська п'ятирічка. В новій п'ятирічці, потішив він своїх підлеглих, — видобуття нафти в московській червоній імперії, має збільшитися на одну п'яту.

Західні коментатори пишуть, що Косигін намагався намалювати ясніший образ нафтової ситуації своїм підопічним, які налякалися енергетичної кризи, що запанувала на Заході. Але Косигін рівночасно виявив, що також і комуністичний світ наближається до трудової енергетичної ситуації, при тому заявив, що Москва поробить строгі заходи, щоб щадити пальне і не марнувати його безвідповідально.

Рівночасно в московській газеті „Правда" появилася стаття, у якій накреслено приписи, за якими мається щадити пальне. Розуміється, ті самі приписи щадження пального будуть застосовані і в сателітах.

Країни комуністичного бльоку уже значно піднесли ціни на пальне для індустрії і для приватних покупців. Але в країнах, де обмаль приватних автомашин, ціна 2, 3 і більше долярів за ґальон бензини, не багато значитиме для щадження пального.

Хоч це публічно ще не виявилося, але західні знавці запевняють, що на нарадах Комекону в Москві радили над дуже дразливою справою високої ціни, що її здирає Москва за доставлювану сателітам нафту і газ, і над заповідженням дальшого піднесення ціни за ці сирівці.

Як повідомляють західні знавці, весь бльок комуністичних держав уже почав робити заходи, щоб докуповувати нафту для себе з-поза Совєтського Союзу. Москва рівнож щораз більше натискає на сателітів, щоб вони допомагали їй розбудовувати атомові та інші енергетичні станції, аби ними заступити ті, що опалювані нафтою.

Виявляється, що також для комуністів, а в першій мірі для СССР, некорисно відбилася революція в Ірані. Тамошні неспокої перешкодили розбудувати запляновані нафтові і газові проводи, що мали давати Совєтському Союзові подвійну кількість пального. Від 1970 року до революції, Іран давав річно 10 більйонів кубічних метрів пального до СССР.

Стало теж непевним, чи побудують другий нафтовий провід з Ірану до Совєтського Союзу, яким мала б проходити нафта до СССР на місце тієї, яку совєти дають із своїх родовищ для своїх сателітів, а також і для Західньої Европи.

Існує також велике питання, чи Іран сьогодні взагалі буде спроможний видобувати постійно стільки нафтової ропи, як він добував до революції; чи там не настануть нові неспокої із-за знову може наступити перерва у видобуванні нафти. Таким чином Кремль не може цілком певно розраховувати на іранську нафту.

А це все означає, що всі ті трудноші, пов'язані з недостачою пального, що переходить Захід сьогодні — завтра переживатиме Москва зі своїми сателітами.

Гаррі Імас

ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА, ДРУГА І КОМПОЗИТОРА

Наче замовкли сиві Карпати. І сутінки вкрили гірські стежини. І зів'яла на високій полонині червона рута... Немає більше серед нас композитора Володимира Івасюка. Немає мого земляка, друга. Немає людини, закоханої у музику й творця її.

Сумом оповиті гори й ліси, сум переповнює серця його земляків — і в Україні, і за її межами, де так багато людей знають, люблять і співають його пісні.

Його пісні. Вони — наче дозрілі зірки, що летять і падають з неба у людське море, освітлюючи шлях думкам, надіям, прагненням нашим. Вони — наче свіжа вода з криниччки біля хати: черпнув жменьку, щоб напитись — і зупинився, затамувавши подих: дзвенить ця водиця, бентежить серце, палає як квітка з полонини.

А Володимира Івасюка вже немає. Не віриться. Не хочу повірити у цю страшну звістку, яка через гори й океани дійшла до мене. Озираюся навколо. О, небо навіщо ти забрало від нас таку людину, друга мого забрало? Ні, не взмозі й небо відповісти! Дивлюся на нього, на нюйоркське небо. І бачу тільки блискучі хмарочоси, які наче почорніли від моєї печалі і схилили свої верхи, як високі й горді смереки у наших зелених горах на Буковині. Та ось у чорній безодні неба спалахнув вогник. Червоний. Один, другий... Ні, то не вогник. Квітка. То Червона рута запалала. І я іду до неї. Іду наче назустріч з моїм другом.

Коли я бачив його в останній раз? Одного дня він завітав до нас, у редакцію газети, з новою піснею, наступного був на концерті у залі Чернівецької обласної філармонії. Пам'ятаю його усміхнене обличчя і жест руки, якою він щоразу забирав чуба з лоба. Тоді в концерті на сцені виступала молода співачка Київського театру опери та балету ім. Тараса Шевченка Гізела Ципола. Нова зірка української опери співала у супроводі Львівської симфонічної оркестри, яким диригує уславлений Степан Турчак. Сам диригент цього вечора не був за пультом. Він сидів у залі, слухаючи чудовий голос солістки. Поряд сидів Володимир Івасюк. Коли концерт уже закінчувався, ведуча оголосила наступним номером пісню! Пісня на концерті клясичної оперної музики? Це було дивно. Та ось... „Музика Володимира Івасюка" — пролунало зі сцени. З теплотою глянув Степан Турчак на Володю. А заля озвалася дружніми щирими оплесками. То було справжнє свято української музики. Гізела Ципола. Степан Турчак, Володимир Івасюк... Такі зустрічі залишаються у пам'яті, залишаються у серці.

І ось Володимира Івасюка немає серед живих. Знову й знову перечитую повідомлення з Гельсінок: „...18 травня на Львівщині знайдено тіло закатованого на смерть відомого молодого українського композитора Володимира Івасюка". У повідомленні дальше інформують, що його знайшли солдати в забороненій зоні, в лісі біля Брюховичів. Тіло було покрите синцями і шрамами, які залишилися від катування. Експертиза, яка складалася з п'ятьох лікарів і серед яких не було ані одного українця, ствердила, що Володя повісився, не зважаючи на те, що на шиї у нього не було знайдено шрамів, білизна вула чиста, а ціле тіло побите і повикручувані руки .

Читаю — і мороз ходить поза спиною. Хто обірвав життя композитора? Хто він, убивця пісні? Якого нелюда рука піднялася на творця музики? Кров холоне у жилах, коли згадаєш: немає вже серед живих Володимира Івасюка.

„23 квітня, — мовиться у повідомленні, він взявши зі собою ноти, останній раз вийшов зі свого помешкання, де він жив разом з батьками. Пішов до консерваторії, що на вулиці Бойка, 5 (згідно з іншого джерела, він мав мав піти до філармонії на площу Торгову 1). Побувши там деякий час, він вийшов і його підхопила машина, що чекала коло будинку. Є припущення, що його хтось викликав з будинку до машини, яка згідно з очевидцями була машиною КҐБ. Це був останній раз, коли його будь-хто бачив живим".

Друзі Володимира, — як в дальшому інформують, — твердять, що він ніколи не виходив з хати, не повідомивши батьків, коли повернеться. Таке повідомлення він залишав батькам, зокрема протягом останніх місяців, коли, — як стверджує газета, — за ним посилено стежили органи КҐБ. У відповідь на протести композиторові говорили, що його слід посадити в психіятричне відділення.

Вороги пісні, вільної як птиця, Івасюкової пісні розповсюджували і нині розповсюджують плітки про творця музики, щоб очорнити світлу пам'ять про нього. Та хіба студент або робітник, селянка чи мис-

(Закінчення на стор. 4)

Іванна Зельська

З ПОДОРОЖНЬОГО НОТАТНИКА ПО ДАЛЕКОМУ СХОДІ

[1]

Чи в українців ще не перевелась тяга до мандрування? Ні. Вона радше продовжується, традицією своїх давніх предків. Засоби і способи подорожування мінялися протягом століть, але сама ідея відвідувати незнані досі країни, знайомитися з їх культурою, надбанням, не завмирала, а відроджувалася.

Колись мандрували наші купці по далеких країнах Сходу й Заходу й тепер подивляємо їх відвагу, бо то не було легко. Вибираючись у походи йшли їхніми слідами княжі воїни. Наше славне козацтво не раз і не два було в чужих землях, визволяючи бранців із татарської і турецької неволі. Та й чумаки не засиджувались довго вдома. Значить частину народу таки тягнуло в мандри, як і в наші часи тягне пластунів, а деколи й не-пластунів.

Майже не реклямована поїздка в далекі сторони Азії зібрала з Вінніпеґу 30 осіб, що покидали свої щоденні заняття і лагодилися в дорогу... А приготувань було чимало, бо треба було оформити свої документи, відбути приписані лікарські оглядини й щеплення проти віспи, холери і т. п. Треба ще дещо пристарати до дороги, бож ідемо в тропічні країни. Чимало було клопоту з виміною валюти.

Сподівання і приготування покінчені. Ми вже на летовищі. Остання перевірка й ідемо на Захід, за сходячим сонцем.

Провідник групи о. Михайло Буячок заздалегідь подбав про все, щоб усе потрібне для такої подорожі було полагоджене. Всім відомо, що з Вінніпеґу летимо до Сан Франсіско, Гонолюлю і до Манілі на Філіппінах. Опісля — Сінагапур, Пенанґ у Маляйзії, Банґкок у Тайлянді, Гонг Конг, Токіо, Гаваї, Ванкувер і додому.

Не всі з нас досі мали нагоду відвідувати чужі країни й може не матимуть її й інші, тому можливо, що цікаво буде хоча дещо прочитати в часописі про те, що бачили очі, чули вуха й не можливо прочитати в друкованих довідниках у такій формі.

ФІЛІППІНИ — є на архипелягу на Тихому океані, де є їх кілька тисяч островів. Столицею країни є Маніля, що з літака виглядає розлога й присадкувата, як зрештою більшість осель, де гуляють ґурагани і тайфуни. Емблемою країни є квітка „санпаніто".

Філіппіни мають 40 мільйонів населення, яке замешкує простір на 115,700 квадратових миль. Ціла країна менша за Манітобу, яка має лиш 3 мільйони населення. Філіпінці раді б частину своїх земляків переселити до Канади. Їм цікаво знати, як живуть їхні земляки на нових поселеннях.

Наше знання про філліппінців досі основувалось на нашому обзнайомленні з їхнім способом життя у Канаді. Зразу приїхали тільки дівчата, але вони в скорому часі спровадили своїх хлопців. Дівчата розмістилися на роботах, переважно по швальнях і шпиталях, а хлопці не гордують іншого роду працею, можливо навіть і меншою платнею. Їздять по місті добрими автами й викуповують по склепах всячину для себе, або й для посилок додому. Еміґрували не найбідніші, а ті, хто зміг оплатити дорогу.

Маніля — це столиця великих контрастів і розбудови. Населення живе переважно в малих „халупах", якщо їх можна так назвати, бо вони нічим не подібні до хат у нашому розумінні. Це радше буди, куди їхні мешканці ховаються від дощу і сонця. Держава йде назустріч населенню і будує багатоповерхові мешкання у бльоках. Часто філіппінські дільниці міста мають вузькі й занедбані вулиці, по яких снується багато малих дітей, бож родини багаточисленні, 8-10 дітей у родині, що живуть разом із старшими поколіннями.

Якщо в родині двоє дітей, то це дає змогу відтягнути певну суму від податку. Держава толерує четверо дітей у родині, а якщо є більше, то треба платити податок від кожної наступної дитини. Це своєрідний спосіб обниження природного приросту і молодші подружжя пристосовуються до цього закону.

Першенство всюди має розговірна філіппінська мова. Англійською мовою говорять усі, що стикаються із туристами.

В американській дільниці міста є величаві будівлі на піднаймленій землі, а це головно приміщення біля бюр і банків. Дільниця чисто вдержана, що саме є тим великим контрастом у порівнянні з вулицями, де мешкає бідніше населення. У парку приміщенний величезний цвинтар, що постав під час Другої світової війни, де поховано 17,177 американців, які обороняли Філіппіни від китайскої і японської агресії. Цвинтар гарно вдержаний. Скрізь свіжа, зелена мурава й сніжно-білі хрести, що нагадують шахівницю, яка розходиться на всі боки. Філіппінці завдячують американцям те, що вони їм допомогли визволитися з-під тиранії Еспанії, країни яка їх 300 років використовувала. Американці дали змогу філіппінцям набути образування і тепер їм допомагають адмініструвати власною державою.

Історія філіппінців із-за агресивности їхніх сусідів дуже подібна до української з тією тільки різницею, що ми ще досі не знайшли союзника, щоб допоміг нам визволитися, щоб ми могли бути господарем у нашій країні.

Недалеко американського цвинтаря є вулиці, де знаходяться розкішні японські мавзолеї і дещо скромніші — китайські. Визнавці Будди вірять у безсмертність душі, яка продовжує життя у мавзолеях.

Міський транспорт не вистачаючий, тому філіппінці видумали додатковий, приватний. Із залишених під час війни військових джіпів, розбудували стіни, дах і обладнали лавками та возять пасажирів. Ті повозки називають „джіпніс". А що філіппінці підприємчиві, то різно їх прикрасили; переважно подобою коней, бо вважають, що кінь приносить щастя. Тими „джіпнісами" возять бажаючих, за оплатою від проїханого кілометра. Нині перевозять також товари.

Філіппінці управляють багато рижу, радо бо їдять його три рази денно самі, а також у них відборці, сусіди, які живуть поруч них. Риж збирають три рази до року, завдяки поліпшеній системі збору.

Дерева великих кокосових горіхів ростуть скрізь при дорогах і вони становлять найбільшу продукцію світу. З кокосового молока виробляють цукор, солодощі, різни присмаки, морозиво й печуть торти. Цукрову трощу управляють за приписаною кількістю.

Сьогодні дозволено управляти лиш 7 гектарів цукрової трощі на особу, хоча давніше того обмеження не було. Це найголовніші три сільсько-господарські продукти, що їх вирощують філіппінці на своїх полях.

Незвичайні переживання чекають на тих, хто зважиться малими канойками їхати проти течії великої ріки, в якій кам'яні брили, пороги й різного роду перешкоди. Серед незвичайної краси тропікальної рістні глибоких прірв і схилів, чудової панорами водоспадів, канойкою вміло керує двох умільців, аж до підніжжя великого водоспаду, де несамовитий шум і гук спадаючої води глушить людську мову.

Ідучи того роду човном щойно тоді можна усвідомити собі, якої великої відваги й зручности набували наші юнаки, які вдавнину вправно керували човнами по розбурханих водах Дніпра, долаючи десять порогів. Це вимагало неабиякої справности, уміння і хисту. Та наші давні предки, а потім запорожці були саме тими умільцями водного веслування, які часто зустрічалися з небезпекою, заглядаючи не раз смерті ввічі. Та це безповоротно відійшло в минуле...Пороги затоплено водами Дніпра...

СІНҐАПУР — це столиця країни тієї самої назви, що розмістилася на острові, займаючи 581 квадратових кілометрів простору.

Початково, в 1819 році, з рибальської оселі через 140 років британського урядування, три роки японської окупації, та 2 роки у федерації з Маляйзією, усамостійнилися і оформились у республіку з 1965 року від нікого незалежною з космополітичним обличчям. Його населення є понад 2 мільйони з сильною домішкою (70 відсотків китайців, маляйців і індусів).

Національною мовою є мова маляйців і її шанують. Англійську мову уживають в адміністрації і нею послуговуються у розмові з туристами.

Грошовою одиницею є Сінґапурський доляр, що у виміні дорівнює 2.20 американському доляреві.

Сінґапур є четвертий за величиною світовим торговельним портом. І справді він вражає своєю величністю. Ввечері місто освітлене кольоровими світлами, що крім величі надає йому ще краси й таємничости. Це можна було спостерігати з ресторану, де підлога разом зі столами легенько порушалася за стрілкою годинника; поки закінчено вечерю, зроблено повний оборот.

(Продовження буде)

ПРАЦЯ ЦЕНТРАЛІ КУК

Праця Екзекутиви, Комісій, Бюра

У звітовому часі, за березень, квітень, травень ц.р. Екзекутива відбула 6 засідань, а Президія мала одне пленарне засідання 19-го березня ц.р.

Засідання Комісій відбуто: Комісія Внутрішньо-Канадських Справ під головуванням д-ра П. А. Кондри — одне засідання для узгіднення позиції КУК на першу конференцію Президентів Етнічних Централь Канади, Комісія підготови Договору з Департаментом Іміграції для Спонзорування Українських Політичних Біженців в складі: д-р С. Радчук, А. І. Яремович, В. Вербенюк, мгр О. Сливинський і д-р С. Яр. Кальба — відбула два засідання, Комісія підготови Програми Річної Конференції КУК у складі: д-р С. Радчук, п-і В. Бучинська, А. І. Яремович, В. Вербенюк, І. Новосад, Ю. Гвоздулич, П. Башук, д-р П. А. Кондра і д-р С. Яр. Кальба — відбула одне засідання, і Фінансова комісія під головуванням І. Новосада — одне засідання.

Дня 19-го березня рішено заангажувати Б. Сірського з Торонто на пост асистента екзекутивного директора за винагородою на перших пробних три місяців, по 834 долярів місячно. Поза тим, бюро Централі КУК працювало в складі 4 осіб і „парт-тайм" секретарки.

Бюро Централі КУК відбуло ряд розмов із представниками Міста Вінніпегу в справі винайму бюрових приміщень в будинкові КУК на дальших 5 років.

Правильник для Відділів КУК

Дня 19-го березня Екзекутива і Президія Централі КУК схвалили такі доповнення до обов'язуючого Правильника для Відділів КУК:

До уступу: „Управа Відділу КУК" додано наступне:

(в) Крім організацій БУК, СУС, УНО і ЛВУ, додати такі головні складові організації: СУКВ і ОУКПіП.

У точці (г) додати „Голову Відділу КУК вибирається більшістю голосів окремим голосуванням з-поміж делегатів складових організацій даного Відділу КУК, яких ці організації зголосять через Номінаційну комісію, як кандидатів на пост голови."

Зв'язок з українською громадою та її репрезентація

У Торонто 23-го березня д-р С. Радчук брав участь у Першій Конференції Голов Етнічних Централь разом з головами: Італійського Національного Конгресу, Національного Об'єднання Канадців родом з Індії, Канадського Польського Конґресу, Національного Японського Об'єднання Канади та Національної Коаліції Чорних. На цій конференції прийнято як плятформу її виступу перед Міністерством Багатокультурности 6 точок, запропонованих Централею КУК, включно з обороною прав людини, а зокрема справи получення родин та обосторонности для обміну в справах культури, туристів та інформації, і в справах спадкових записів.

Дня 29-го березня д-р С. Радчук репрезентував Централю КУК в Торонто під час Акту Основування Катедри Українських Студій при Торонтонському університеті.

Дня 4-го травня у Вінніпезі відбуто зустріч з міністром Н. Кафіком при участи д-ра С. Радчука, д-ра П. А. Кондри і д-ра С. Яр. Кальби.

Дня 5-го травня ц.р. А. І. Яремович репрезентував Централю КУК в Ню Йорку на похоронах бл.п. прем'єра уряду Карпатської України Ю. Ревая, і брав участь у привітанні Валентина Мороза.

Д-р С. Яр. Кальба відвідав Едмонтон в днях 11, 12 і 13-го травня, де брав участь у Провінційній Шкільній Конференції КУК, в нарадах Провінційної Ради КУК, відвідав в товаристві інж. В. Кунди, Ю. Хаби і п-і К. Турко Канадський Інститут Українських Студій та новоназначеного міністра Алберти для справ культури п-і М. ЛеМессюріє.

В часі 18-21 травня д-р С. Радчук репрезентував Централю КУК в Едмонтоні на Конвенції Українських Професіоналістів і Підприємців.

Звернення Централі КУК

У березні ц.р., видано Звернення для відзначення в Канаді 40-річчя Карпатської України.

У травні видано Звернення Централі КУК для відзначення 100-річчя з дня народження Симона Петлюри, Голови Української Держави і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки.

У березні вислано комунікат до всіх Відділів КУК і Складових Організації КУК з пригадкою, що виступи іменем Комітету Українців Канади перед Федеральним Урядом, його Комісіями і Агенціями, мусять бути координовані і узгіднені з Централею КУК.

Шкільні Справи

У березні ц.р. вислано письмо до лідера партії НДП Манітоби Г. Павлея відносно виступу проти двомовних англійсько-українських кляс Б. Ганущака, від якого одержано відповідь, що виступ був особистим і тому не репрезентував позиції партії в тій справі.

Д-р Б. Білаш голова КЦУШР підготовив видання першого числа „Український Вчитель в Канаді" для обслуги вчителів усіх родів шкіл державних і рідних в Канаді. Цей журнал видається в українській мові, за виїмком офіційних текстів, які для повности справи муситься включити.

Дня 7-го травня признано п-і Ксені Турко в Едмонтоні Грамоту Признання Централі КУК за її довголітню працю на полі шкільництва, а зокрема на пості голови Провінційної Шкільної Ради КУК в Алберті. Дня 16-го травня прийнято до відома готовість п-і Турко сповняти обов'язки спеціяльних доручень Централі КУК на полі шкільництва, головно на терені західньої Канади, без винагороди — лише за зворотом коштів подорожжі.

Шевченківська Фундація

Дня 13-го травня в Едмонтоні під головуванням д-ра І. Глинки відзначено урочистим обідом 50 фундаторів з Алберти, які склали разом 60,675 долярів і трьох меценатів, а саме М. Карплюка з Ту Гилс, І. Боруха з Мирнам та Н. Спачинського з Едмонтону, які разом пожертвували 35,000 долярів.

СКВУ

У березні підготовано збірку датків на бюджет СКВУ з Канади і розіслано всі матеріяли враз із зверненням Централі КУК п.н. „Травень 1979 — Місяць СКВУ".

Оборона Людських і Національних Прав

Дня 15-го березня в Оттаві А. І. Яремович в товаристві Ю. Сальського і проф. Б. Боцюркова представив заяву Централі КУК і взяв участь у переслуханнях Канадської Парляментарної Гельсінкської Комісії під головуванням посла Ч. Л. Каччії. Перед тою самою Комісію представлено від Провінційної Ради КУК Онтаріо іншу резолюцію, що дало підставу для комунікату Централі КУК, щоби всі виступи перед федеральними установами були узгіднювані з Централею КУК.

Відвідини в Канаді Н. Світличної і В. Мороза

На запрошення і за старанням Централі КУК, Н. Світлична відвідала від 22-го лютого до 4-го березня українські громади в Торонто, Гамілтоні, Оттаві, Монтреалі і Вінніпезі, де крім зустрічей з українською громадою, відбуто дуже успішні пресові конференції з англомовною, франкомовною і етнічною пресою. У формі гонорару за її виступи в Канаді, доповідачці передано біля 10,000 долярів, з чого близько половину з Вінніпегу.

У підготові відвідин Валентина Мороза в Канаді, які відбулись від 7-го до 13-го червня 1979 року, після порозуміння з Централею КУК, 9-го травня ц.р., міністер Затруднення і Іміграції Бад Каллен вислав на адресу Валентина Мороза в ЗСА привіт іменем федерального уряду Канади і рівночасно підтвердив попередньо дане запрошення на постійне перебування в Канаді для Валентина Мороза і його родини. На вимогу Централі КУК, міністер Каллен доручив Канадському консулятові в Ню Йорку видати Валентинові Морозові на його перші відвідини Канади т.зв. „візу міністра", після чого деталі цієї поїздки Канадський консулят в Ню Йорку узгіднив з Централею КУК.

Участь Українців Канади у відзначенні Міжнародного Року Дитини

Координування участи українців у відзначенні Року Дитини в Канаді перебрала на себе Крайова Управа Комітету Українок Канади під головуванням п-і В. Бучинської, яка в цій справі видала ряд комунікатів і повідомлень. День 10-го червня поручено відзначити українськими громадами в цілій Канаді, як День Молитви під кличем „Замученим Дітям".

Іміграція Українських Політичних Біженців до Канади

Передбачається, що в найближчих роках буде зростати число українських політичних біженців із Совєтському Союзу, яким треба допомогти поселитись у країнах вільного світу. У зв'язку з тим, Централя КУК перевела кореспонденцію і відбула розмови з представниками Департаменту Затруднення й Іміграції в Оттаві, які погодились заключити з Централею КУК договір відносно опіки над українськими політичними біженцями на подібних засадах, як підписано подібні договорами з деякими релігійними об'єднаннями в Канаді. У підготові рішення в цій справі, Централя КУК звернулась окремим письмом до Складових Організацій КУК, без яких активної співпраці, Централя КУК не могла б такого договору підписати.

Фінанси КУК

За час від 1-го січня до 31-го травня вплинуло до каси Централі КУК на загальний фонд адміністрації 45,241.94 долярів, а в тому самому часі виплачено 25,877.87 долярів, що залишило касове сальдо на 1-ше червня 1979 — 26,649.94 долярів.

Зокрема зі збірки Національної Вкладки за час тих 5-ох місяців у новому році одержано брутто 31,543.50 долярів менше відтягнення комісові 9,407.75 долярів, що дало нетто до каси Централі КУК зі збірки Національної Вкладки за перших 5 місяців ц.р. 22,135.75 долярів. Рівночасно в тому самому часі на рахунок бюджетів Централя КУК одержала від Складових Організацій 2,950 долярів, а від Відділів КУК 7,446.50 долярів, що разом дає суму з бюджетів 10,396.50 долярів.

Дня 6-го березня д-р С. Радчук, А. І. Яремович і д-р С. Яр. Кальба у Вінніпезі відбули зустріч з амбасадором Канади до Об'єднаних Націй Віліямом Бартоном. Рівнож на початку травня Централя КУК видала Звернення, закликаючи українців Канади до масової участи у голосуванні під час Федеральних Виборів 1979, як і до зголошування українських кандидатів окремих партій, де це можливо.

С. Яр. Кальба,
Екзекутивний Директор

ПОДЯКА!

Вп. П. Інж. Дурбакові

щиро дякую за такий чудовий спомин про мого чоловіка покійного Ярослава Раковського, що був поміщений в „Свободі" дня 28 червня ч. 144.

В тім спомині була одна неточність і то про мене.

Я була в Кракові в Мистецькій Академії лише 2 роки, але студій, з незалежних від мене причин, не закінчила.

Ще раз дякую за Вашу щедрість і зичливість.

НІНА РАКОВСЬКА

ПОВІДОМЛЕННЯ

Оцим повідомляється про

УРОЧИСТЕ ВІДСЛОНЕННЯ ПРОПАМ'ЯТНОЇ ТАБЛИЦІ

бл. п. о. дек. ІВАНОВІ ВОЛЯНСЬКОМУ

в 90-ліття Його Першої — на американській Землі — Служби Божої, — яке відбудеться після Богослужби в Митрополичому храмі у Філядельфії при: 815 N. Franklin Street.

в неділю, дня 26-го серпня 1979 р.

Після відслонення таблиці, відбудеться при спільнім обіді в місцевій гостинниці: стріча свояків бл. п. о. Івана Волянського з інформаційною та розваговою програмою під проводом д-ра Олега Волянського.

Прохається всіх Свояків з Родинами до участи в родинній імпрезі, а рішених Учасників, прохається **до 20 серпня,** зголосити число осіб на обід, на адресу: Mr. Stephen Wolansky, 1609 East Main Street, Bridgeport, Conn. 06603. Tel.: (203) 335-2866.

Організується поїздка до Риму

Нюарк, Н. Дж. — З рамени хору церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., та приналежних до нього Об'єднаних Хорів Митрополії Філядельфійської, організується ПРОЩА ДО РИМУ в днях від 15-25 вересня ц. р. Проща триватиме повних десять днів.

Заінтересованих у поїздці проситься зголошуватися негайно у п. Михайла Добоша — дириґента Об'єднаних Хорів , який всеціло відповідальний за подорож і організацію.

Інформації відносно перелету та побуту в Римі подасть вичерпно п. Михайло Добош, до якого можна звертатися на адресу: Michael Dobosh, 234 Richelieu Terasse, Newark, N. J. 07106. Tel. (201) 373-9615.

30-ліття СФУЖО у Чікаго

Відзначення 30-ліття СФУЖО приймають різну форму. Недавно таке відбулося в Чікаго заходами Програмової Комісії СФУЖО. Воно було поділене на два дні; 31-го березня ц. р. влаштовано симпозіюм на тему українського жіночого руху, а 16-го квітня ц. р. бенкет для вшанування цих роковин.

Симпозіюм відкрила Надія Хойнацька, голова Комітету Підготови, яка пояснила ціль того симпозіюму, що в перекрою повинен дати погляд на ріст і духові прикмети української жінки. Як першого доповідача покликала голову СФУЖО п-і Лідію Бурачинську. Вона мала проаналізувати український жіночий рух від початків аж до створення СФУЖО. Хоча їй не легко було охопити все протягом 20-ох хвилин ,проте їй пощастило з невеликим перетягненням часу. З черги д-р Марія Квітковська мала коротко накреслити історію СФУЖО. Але велика особиста втрата, що вона її зазнала внаслідок смерти чоловіка, не дала їй змоги прибути. Все ж цю тему вона опрацювала і її відчитала Наталія Іванів, референтка СФУЖО. В цій корткій доповіді авторка передала спонуку до заснування СФУЖО, ріст Федерації і окремі її осяги. Третьою бесідницею була Мирослава Ласовська-Крук. Цю тему мала первісно опрацювати Уляна Целевич п. з. „Оборона жінки і родини в Україні". А тому, що вона була перешкоджена, то М. Ласовська-Крук насвітлила її власними словами. Ситуацію в Україні треба вивчати, як також психіку москалів, якої західній світ не розуміє. Треба змагати до протидії на можливо найвищому рівні. Однією галуззю цієї роботи є оборона політв'язнів і їй слід присвятити найбільшу увагу. Треба підвищувати культурний рівень українського народу, це бо відкриє нові можливості боротьби. Відтак доповідала Ірина Олексюк. Свою тему „Українська мати і наше майбутнє" вона опрацювала на підставі анкети, проведеної в 29-ім Відділі СУА. Запитник включав усі актуальні виховні проблеми. В Українському Році Дитни слід провірювати ці справи, щоб молоді батьки були свідомі своїх завдань. Окремі питання анкети насвітлювали професійну працю матері, вагу українського товариства для дітей, різні фази в розвитку дитини, значення української мови у виховному процесі, ролю дідуся й бабусі. Вона покликалась на статистику журналу „Світло", що вказує на катастрофальний спад народин українських дітей.

Публіка висунула ряд запитів, що вказували на живе зацікавлення порушеними темами. Найбільше відгуку мала доповідь на виховні теми.

Після Богослуження в різних церквах Чікаго, 1-го квітня розпочався бенкет у пополудневих годинах. Його попередило врочисте внесення прапорів складових організацій. Прапорщиці увійшли на залю під звуки ритмічних ударів інструменту, й уставившись біля головного стола, сприйняли поклін присутніх і спів національного гимну. Бенкет відкрила голова Програмової Комісії СФУЖО п-і Любослава Шандра. У короткому слові вона схарактеризувала тих 30 років існування СФУЖО, як час великих перемін, що зайшли у нашому суспільстві. Саме тепер час їх пізнати й оцінити. Потім вона передала провід святочної зустрічі в руки Надії Кузик. Ведуча дала своє насвітлення роковин СФУЖО. Тоді, коли Л. Шандра опрацювала свій підхід раціонально, то в п. Кузик воно вийшло більш емоційно. Врешті голова покликала до слова головну бесідницю п-і Марусю Бек. На її думку роковини — це трикутник часу, зформований з минулого, сучасного і майбутнього. Коли так глянути на СФУЖО, тоді знаємо його джерело, його 30-літній перебіг і його майбутнє. На протязі 30-ох літ Федерація розрослася і зміцнилася і — не встряваючи у внутрішнє життя організацій дала й їм багато спонук до розросту. В тому велика заслуга дотеперішніх голів, що їх вона коротко схарактеризувала. Потім присвятила увагу членкам-прихильницям, які своєю вкладкою підтримують бюджет СФУЖО. Звернулась вона також до присутніх чоловіків, щоб і вони стали прихильниками та в 30-ліття виявили свою підтримку й увагу для праці українського жіноцтва.

Після цієї промови, що її заля винагородила щедрими оплесками почалась мистецька частина програми. Відоме тріо — Люся Олексюк, Наталка Масник і Віра Джулинська відспівали при супроводі Христини Рущицької „Два потоки" Кос-Анатольського, „Зелені поля" в обрібці д-ра Кассараби, „Мав я раз дівчиноньку" і „Люблю тебе, о краю мій". Пізніше секстет лікарів у складі: д-р Кассараба, д-р Шандра, д-р Пеленський, д-р Трухлий, д-р Хрептовський і д-р Семків — відограли декілька музичних творів. Публіка була вдячна за це музичне відпруження.

Ведуча вичислила привіти, що наспіли, більшість із пожертвами. Заключне слово мала голова СФУЖО п-і Л. Бурачинська, дякуючи громадянству Чікаго за участь у цій імпрезі, як також виконавцям за таке гарне її виведення.

Л. Б.

У СПРАВІ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ УАГ

Згідно з постановою останнього Ювілейного З'їзду бувших професорів і учнів Української Академічної Гімназії у Львові, що відбувся в днях 23-24 вересня 1978 р. на Союзівці, Діловий Комітет УАГ розв'язано, і як такий перестав існувати дня 30-го вересня 1978 р., коли то Діловий Комітет відбув своє ліквідаційне засідання.

У висліді вимог учасників З'їзду, всю діяльність бувшого Ділового Комітету УАГ перебрала вибрана одноголосно на З'їзді, під час Ділової Сесії, Ліквідаційна Комісія в складі: 1 інж. Михайло Караман, 2. д-р Роман Кос, 3. Володимир Жовнірчук, 4. інж. Зеновій Кохановський.

Ліквідаційна Комісія бувшого Ділового Комітету УАГ.

Філядельфія, 1979 р.

В УССР знову появилася книжка проти українських „буржуазних націоналістів"

Київська газета „Культура і Життя", орган міністерства культури УССР та республіканського комітету профспілки працівників культури, опублікувала у числі з 29-го червня ц. р. довшу підвальну рецензію доктора філологічних наук В. Микитася на книжку Миколи Тороповського п. з. „Ім'я злочинця — відоме"", яка то книжка появилася недавно у видавництві „Каменяр".

Ця антиукраїнська книжка, якщо її взагалі книжкою можна назвати, дуже розхвалена рецензентом, який каже, що вона є „ своєрідним продовженням книги того ж автора „Засуджений до страти втік", яка появилася у згаданому вже видавництві у 1974 р."

Микитась, даючи оцінку книжці підкреслює, що „тематично обидві книжки за сюжетом та конфліктами мають чимало спільного. Герої нарисів, — каже Микитась, — люди, які без страху йдуть на подвиги в ім'я великого безсмертного („яструбки") і їх антиподи — людці дрібненькі й підлі, зі свастикою та тризубом на таврованому зрадою чолі".

Чого тільки у цій „праці", базованій на матеріялах КГБ, Тороповський не наговорив: і про „вчительку-фронтовичку Октябрину Керилівну" (ну і прізвище!), яка „за путівкою ЦК комсомолу України після фронту поїхала працювати в далеке село Яструбичі, Радехівського району на Львівщині" і її там, за словами автора, „замордували по-звірячому бандерівські оунівці, що темними ночами вовкулаками шастали по селах з ножами й німецькими автоматами, вирізавши Октябрині зірку на чолі"; і про труднощі „перших комсомольських загонів" у тому ж селі Яструбичі після „возз'єднання" українських земель; про „чорні дні фашистської окупації і розправу оунівських поліцаїв над комсомольцями й іншими сільськими активістами", а в кінці і про „розповідь колишнього поліцая і оунівця Івана Біди, який просидів під землею 23 роки, неначе слимак, мов кріт без сонця, змарнував свою молодість", — розповідає автор книжки, не згадуючи, очевидно про те, що чекало б Івана Біду, якщо б він був прийшов з „покаянням" до совєтської влади, зглядно до КГБ.

Згадує автор, чи автори, також про „вояка-мармелядника" з дивізії „Галичина" Дмитра Плисюка, який по закінченні війни „тинявся по Західній Німеччині, потім в Англії никався, як бездомний голодний пес (що за підбір слів!), як робоча худоба, як викинутий з суспільства набрід". Автор підкреслює, що його „герой", Дмитро Плисюк, потім повернувся на „родіну", щоб „спокутувати вину перед народом".

Нападаючи на еміграцію, КҐБівський писака зачепив ще Михайла Сулиму, що „нині ходить в активістах пронаціоналістичного ‚Союзу британських українців', шпацерує перед будинками радянських представництв в Англії й за іудині срібняки лементує про ‚свободу особи', ‚демократію', ‚вищу справедливість'".

У заключенні рецензент Микитась каже, що автор подав читачам книжку написану на підставі „суворих фактів" і, що ця книга мала б виховувати молоде покоління у „не примиренному ставленні до класових ворогів, до розтлінної буржуазно-націоналістичної ідеології та її злочинних носіїв — націоналістичних вовкулаків". Чи випадає докторові філологічних наук писати у такій формі рецензію, хай відповідають самі читачі.

В. Л.

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого і Невіджалуваного
МУЖА, ТАТА, ДІДУНЯ

бл. п. д-ра КОНСТАНТИНА МАТВІЄНКА

ХОРУНЖОГО УГА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в неділю, дня 29 липня 1979 р., о год. 10-ій ранку в Православній Церкві, 50 Фовлер Стр., в Ню Гейвені, Конн.,

а дня 30 липня 1979 р., в понеділок, в Укр. Кат. Церкві в Маямі, Фльорида, при вул. 38 Норт Вест 57-ма Авеню, о год. 8-ій ранку.

Про приявність і молитви за душу Покійного Дружини просить —
дружина ЕВСТАХІЯ із Дітьми та Внуками

74 Perkins St.,
New Haven, Conn. 06513

З великим смутком сповіщаємо Родину, Друзів і Знайомих, що 14-го липня ц. р. по короткій і важкій недузі, відійшов у Вічність на 69 р. життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ШУРИН, ДЯДЬКО і КУЗЕН

бл. п.

інж. РОМАН ПЕЛЕНСЬКИЙ

будівельний інженер Американського Армійського Корпусу у Філядельфії, член багатьох українських організацій та установ

ПАРАСТАС — буде відслужений в середу, 18-го липня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при 109 E. Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН — відбудеться в четвер, 19-го липня, о год. 8:30 рано до української католицької церкви Благовіщення 1206 Valley Rd. Melrose Park, **а потім на український католицький цвинтар у Факс Чейсі.**

Важким горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
ІГОР — син з родиною
СТЕФАНІЯ ПЕЛЕНСЬКА — братова
МЕЛЯНІЯ КОКОРУДЗ з родиною
ЗЕНОН ПЕЛЕНСЬКИЙ з родиною
МАРТА ПЕЛЕНСЬКА
ОРИСЯ ГАМЕРСЬКА — з родиною
ЯРКО ПЕЛЕНСЬКИЙ — кузени

Замість квітів на домовину, просимо складати пожертви на Українські Студії в Гарварді

Марія Пеленська
422 Larkspur St.
Philadelphia, Pa. 19116
Tel.: (215) OR 6-6545

У день народження Патріярха Йосифа

Предобрий Господь дав нам ще одну можливість вшанувати Блаженнішого Патріярха Йосифа з нагоди дня його народження. Вшанували Патріярха всі вірні Української Католицької Церкви в розсіянні сущі, зробили це й вірні в Боффало. Святкування у Боффало, які відбулися у неділю, 25-го лютого ц.р., відрізнялися від святкувань в інших роках тим, що їх звеличав своєю присутністю гість з Риму — настоятель Собору Св. Софії в Римі О. Петро Стецюк. З цієї нагоди він відслужив Божественну Літургію в намірені Патріярха, сказавши відповідну проповідь, а згодом — по полудні — взяв участь у Святочних Сходинах вірних як головний доповідач. Святочні Сходини відбулися в Українському Домі „Дніпро". Їх відкрив голова Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій Помісної Української Католицької Церкви інж. Михайло Пікас. Відтак дівчата з місцевої Станиці Пласту відспівали молитву „Отче Наш". Ті самі дівчата виступали ще згодом, уже після доповіді, з деклямацією присвяченого Патріярхові вірша Романа Завадовича. Центральною точкою Свята була — очевидно — доповідь о. Петра Стецюка, яка кинула немало світла, і то ясного світла, на справи, що відносяться до УКЦ. Ось деякі думки з його доповіді: У минулому році двічі опорожнювався Папський Престіл. Разом з тим Католицька Церква пережила, можна сказати, дві епохи. Тепер за Понтифікату Папи Івана Павла II настала третя епоха, зовсім відмінна від попередніх. Перш за все покінчено із так зв. східньою політикою Ватикану. У нових обставинах можна мати багато більше надії на офіційне визнання Патріярхату УКЦ. Звертаємо увагу на слово „офіційне", бо фактично Патріярхат ми маємо. Створено його — так, як творилися майже всі Східні Патріярхати, знизу. Створено його згідно з правами, які нам належалися і належаться. Від нас самих залежить, чи зуміємо ми оборонити належні нам права. Якщо ми їх відстоїмо, то й прийде офіційне визнання Патріярхату Ватиканом.

Після доповіді і після відповідей на поставлені прелегентові запитання, секретар Відділу Оксана Бережницька відчитала текст привітального листа для Блаженнішого Патріярха. Присутні прийняли лист з ентузіязмом, оплесками, а згодом його підписали. Святочні Сходини закінчено молитвою, що її провів о. Василь Кондуський з Лянкастеру.

Доповненням згаданих святкувань була виставка експонатів безпосередньо або посередньо зв'язаних із особою Патріярха. Виставку влаштував у іншій просторій залі Українського Дому „Дніпро" мистець Мар'ян Борачок, використавши для того власні експонати та експонати Оксани й Олександра Бережницьких та Ігоря Чмоли. Виставка була влаштована — можна сказати — із подвійним пістизмом мистця. Мар'ян Борачок присвятив цю виставку Їх Блаженству не тільки як Главі УКЦ, але й як Великому Синові Теребовельської Землі, що є вужчою батьківщиною також і для мистця. Експонатів на виставці було багато. Центральне місце займав давніший образ Блаженнішого Патріярха (тоді ще Митрополита) — намальований рукою Мар'яна Борачка в 1962 році, коли Боффалівська громада відзначувала 70-річчя з дня народження Кир Йосифа, який перебував ще тоді на засланні. Згаданий образ можна назвати символічним. Символічним є тло — позначене хрестами мучеництва, символічною до певної міри є ідея зображення Митрополита у митрі перероблєній із корони короля Данила. На виставці можна було побачити ще й інші картини, а між ними картину руїн манастиря в Підгорянах на Теребовельщині. Цю картину намалював також Мар'ян Борачок. Зупинятися на всіх експонатах виставки важко. Тож закінчимо свій опис виставки дуже загально. Між експонатами ще були: альбоми із знімками, книжкові видання, журнали, відозви, програмки святкувань у минулому, медалі, жетони тощо. Словом: виставка пребагата і тим самим багатомовна. Високо оцінив її о. Петро Стецюк, вписавши свою оцінку у книгу відвідувачів.

Михайло Лоза

ПАМ'ЯТІ...

(Закінчення зі стор. 2)

тець, які хоча б раз у житті слухали „Червону руту", повірять у чорні наклепи на її автора? Тож не дивно, що, як стверджує повідомлення з Гельсінок, — „серед львів'ян є переконання, що кгбісти, які закатували композитора, навіть не намагалися приховати наслідків злочину, аби залякати національно свідому частину населення, зокрема молодь, яка останнім часом все більш відкрито виступає на захист українських національних прав".

Закатували, замордували світлу, чисту незамайнену душу. Сумує Львівщина, плаче Буковина... Мене не було у Львові того дня. Але я уявляю собі той день 22-го травня — день похоронів Володимира Івасюка, той символічний день перевезення тіла Тараса Шевченка на рідну Українську землю. Біля 10 тисяч людей, наче струмки з усієї України, зійшлися на Личаківському кладовищі. Десять тисяч! І сьогодні сюди йдуть люди, складаючи на його могилу квіти, залишаючи вірші про його пісні, про його життя — чисте й гармонійне як і його пісні.

„Червона рута", „Водограй", „Пісня буде поміж нас", „Жовте листя" — цілий водограй його неповторних мелодій, які завжди були і будуть з нами. Як завжди будуть сині гори й зелені смереки.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Гарвардський полуденок в Клівленді

Гарвардський полуденок відбувся у неділю, 1-го квітня ц.р., у залі св. Володимира в Клівленді, у великому духовому піднесенні та в атмосфері родинної приязні. Гостина, хоча не мала форми бенкетуючого ювілею, а радше була робочим полуденком, пригадала декілька роковин. Одночасно вона була завершенням осінньо-весняної збіркової кампанії ФКУ в Огайо, мобілізацією сил для дальшої збіркової акції для завершення Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), відзначенням 10-річчя українських студій в Гарвардському університеті, вшанування жертводавців — воздержників української науки та привітанням двох визначних гостей з-поза Клівленду, які прибули на цю імпрезу.

Гарвардський Полуденок в Клівленді був також немов продовженням подій, які відбулись в Гарварді тиждень перед тим, бо Дев'ятий З'їзд ФКУ і пов'язані з ним всі інші програми, пройшов в творчому настрою й під такими ж гаслами як Клівлендська імпреза.

Залю заповнило біля триста гостей. Всі вони відомі українській громаді особистості — багаторазові жертводавці на українські студії в Гарварді, добрі і скромні люди, які розуміють значення української науки під теперішню пору.

За почесним столом сиділи духові отці, визначні меценати ФКУ: д-р Е. Омельський, інж. Б. Чопко, д-р Я. Мігайчук, П. Лавринець, п-во Ф. і П. Беци, діячі і меценати ФКУ в Огайо та позамісцеві гості.

Програму Пополудня відкрив словом привіту меценат ФКУ д-р Микола Дейчаківський, підкреслюючи особлиу важливість підтримки української науки, яка в Україні пригнічена та переслідувана, а тут у вільному світі має змогу свобідно розвиватися і служити поневоленій батьківщині.

Привіт від Головної Екзекутиви ФКУ склав Богдан Тарнавський, екзекутивний директор ФКУ, який враз із молодим д-ром Р. Проциком керував програмою. Б. Тарнавський з усією ясністю підкреслив виїмкової ваги нове явище — відновлювання традиції меценатства, що свідчить про високу культуру спільноти. Вияви меценатства втішаються глибокою пошаною серед нашого загалу і є найбільш конкретним вкладом в діяльність, яка виникає з належного розуміння наших першорядних завдань та значення української науки під теперішню пору.

Появу дорогої гості, жінки з волею лицаря, як про це писала Канадська преса, Надії Світличної повітали присутні стоячи довготривалими оплесками. У своєму слові, що його виголосила вона зворушено, але спокійно, подала декілька глибоко продуманих спостережень. З усією рішучістю Н. Світлична підкреслила, що роля науки для українського народу під теперішню пору, зокрема важлива, що зусилля розвитку української науки, культури та мистецтва — наше першорядне завдання. Акції політичного характеру потрібні, але їхній ефект скоропроминаючий, знову ж оборона нації засобами добре розгорнутого і ставленого на високому рівні наукового процесу — довготривала, а здобутки — вічні. Присутні довго оплескували Н. Світличну за її щирі слова, за її ролю в обороні прав людини й цілого українського народу, в пошані до пройдених її терпінь і незламного духа. Дорогій гості вручено китицю квітів.

Молодий член Головної Екзекутиви ФКУ д-р Роман Процик подав коротко і змістовно інформації про Надію Світличну і другого почесного гостя, творця Українського Гарварду, академіка Омеляна Пріцака в англійській мові.

Ведучий програмою Б. Тарнавський, вітаючи проф. О. Пріцака на тлі 10-річчя Українського Гарварду, який він при підтримці доброчинців створив, підкреслив, що до десятиліття збігається з ювілеєм рушія Гарвардського наукового проєкту, бо 7-го квітня сповняється академікові О. Пріцакові 60 років життя. В тому ювілеї людини, яка опрацювала не лише теоретичне обґрунтування для плянового процесу розвитку української науки, але вміла теж цей серйозний задум практично реалізувати, крім згадки про минуле, зарисоване, а то й визначене майбутнє. Створений центр україністики в Гарварді оформився і спотужнів у теперішньому часі, але служитиме теж для наступних наших поколінь. Побажання склала професорові студентка Гарвардської Літної Школи в 1977 року, Оля Трепняк з Льорейну. Присутні відспівали „Многая Літа", пані членкині ФКУ передали великий торт, що його спекла Марія Дейчаківська, а розкішно та мистецько вдекорувала Ірина Кашубинська, яка теж привітала всіх учасників від ОР СУА та передала даток на УНІГУ. Спеціяльний подарок академік О. Пріцак дістав від Комітету ФКУ за його віддану і щиру працю для української науки.

Зворушений Ювілят подав декілька інформацій із свого нелегкого, цікавого, часто бурхливого життя, вказуючи, що свою свідомість українства здобув в трагічних обставинах, а професію історика України удосконалив в обставинах труду, пильної праці, сміливих дослідів та при бажанні прислужитись Україні, розглядаючи її минуле на канві широких міжнародних ситуацій. Тому його національна свідомість і професія історика є для нього дорогоцінностями.

В заключному слові, голова Комітету ФКУ в Клівленді інж. Василь Лагошняк згадав, що живемо в добу нової перфідної валуївщини, яку застосовує на рідних землях Москва, тому киньмо всі свої сили для розбудови української науки на чужині, якщо бажаємо допомогти поневоленій батьківщині. Він ствердив, що на науку кожний свідомий українець повинен жертвувати кожного року, як жертвує на церкву чи інші необхідні потреби. Дальше він виявив багато теплих почувань супроти жертводавців ФКУ і багато віри в слушність та доцільність справи, для якої він, його братанка Орися Лагошняк, його друзі з Головної Екзекутиви ФКУ і клівлендський Комітет так віддано працюють. І хоча майбутні дні очікують від нас знову труду та жертвенности, він цього не лякається, бо чи може бути щось краще як в служіння рідному народові віддати всі свої сили для його слави та добра.

Присутні оваційно вітали легендарного визначного мецената ФКУ д-ра Евгена Омельського, коли він зголосив нову свою пожертву на ФКУ у висоті 1,000 долярів, в додатку до свого вже 90-тисячного фонду, який склав попередньо. Треба згадати, що д-р Е. Омельський вже за життя побудував для себе вічний пам'ятник на полі української науки. Він живе дуже скромно, не вибагливо і з емеритських заощаджень минулого року жертвував на ФКУ 5,000 долярів.

Не менш радісно присутні вітали меценатів ФКУ п-во Феню і Павла Беців з Льорейну, коли вони зголосили свою чергову княжу пожертву на ФКУ у висоті 15,000 долярів. В своєму слові п. П. Беца сказав, що жертвує на Український Гарвард тому, бо вірить в його історичну місію на полі української науки в діяспорі. Пан П. Беца ще молодий, працює і жертвує свої тяжко запрацьовані гроші тепер, бо хоче за життя бачити плоди своєї пожертви.

Свої пожертви зголосили ще такі громадяни: д-р Ярослав Мігайчук — 1,500 долярів, панство Дора і Микола Трепняк — 1,000 долярів, Ігор Трепняк — 1,000 долярів і п-во Марія і Олександер Крайчик — 1,000 долярів.

Дотепним словом під час обіду веселив присутніх знаний ентузіяст ФКУ п. Богдан Дейчаківський. Молитву провели отці І. Орешкевич і С. Ганкевич.

Імпреза пройшла достойно і радісно. Розходячись, гості ще довго обговорювали заслухані промови й інформації.

Гарвардський Полуденок в Клівленді скріпив сили й завзяття та постанову дальшої підтримки для Українського Гарварду серед усіх присутніх.

Отець С. Ганкевич і члени Церковного комітету відпустили залю на полуденок, а пані, очолені Мотькою Свириденко приготовили обід.

Капеля в турне

...Концертова заля заповнена, і всі чекають, щоб побачити й почути Капелю Бандуристів ім. Т. Шевченка в оновленому складі, доповнену молодими співцями й бандуристами, які родились і виростали в Америці; кажуть, що вони чудово співають та віртуозно грають на бандурах.

У точно визначений час відкрилась куртина і на сцені капеля — 39 співаків-бандуристів, у кольорових козацьких жупанах приготовані дати концерт. Між старшими віком стоять поруч і сидять з бандурами молоді. Це свіжа кров капелі. Майже всі вони з козацькими вусами, але їхні лиця підкреслюють молодість — студентський вік, їхні пишні чуби чарують на залі дівчат.

Капеля на сцені нарисувала себе півкругом. У першому рядку й в середині півкруга сидять ті, що грають на бандурах. 16 бандур! По боках перші й другі тенори, а найвище в півкрузі стоять баси й баритони — могутній фундамент капелі.

Нарід вітає бандуристів-співців гучними оплесками, а в час появи дириґента капелі композитора Григорія Т. Китастого оплески на залі усилюються й стають оваційними.

Композитор Китастий — душа капелі. Він її творець і учитель. Це йому належиться щире спасибі, за те, що зберіг капелю, тепер доповнив її талантами з молодшого покоління, вишколивши їх, навчив гри на бандурі та співу.

Концерт розпочався співом Христос воскрес!

Задзвеніли великодніми дзвонами бандури, залунали разом голоси співців, наче мідні труби і здавалось що то перший весняний грім прокотився в небесних хмарах, — Христос воскрес із мертвих!

Публіка відчула в цих словах духовну силу Божого воскресіння та голосову силу капелі і її мистецький рівень. Кожний подумав: „Отак треба співати Богові".

Жадний хор не можна порівняти з українською Капелою Бандуристів ім. Т. Шевченка. Таємниця чару в її бандурах та в добірних голосах талановитих співаків.

В другій точці програми співали Псалом „Благослови душе моя Господи". Вслухаючись у той божественний спів і в слова пророчі, залю опановує молитовний настрій.

Могутній бас-соліст В. Поліщук в супроводі бандур заспівує молитву; капеля підхоплює останній акорд і посилює — розспівує всіма голосами, але на знак руки дириґента стихає до „піянісімо" так, що бандури й ліричні тенори зливаються в один звук і стають далеким відгомоном вашої душі. Ви забуваєтесь, що перебуваєте на концерті. Здається, що ви у величавому храмі Божому, де на підсвічниках урочисто блимають свічки... Тенори О. Мороз та П. Гончаренко наголошують у цьому молитовному співі оте мистецьке викінчення, що слухаючи, втираєш сльозу.

О, капеля вміє молитися, і має за що! Бо врятована Богом від загибелі і то не один раз! Вона пройшла тяжкий болотистий та тернистий шлях, дві окупації переживши: російсько-совєтську й гітлерівсько-німецьку; зазнали арештів, розстрілів та різних репресій.

В першій частині програми капеля виконала сім пісень, серед яких найглибше сприймалися народні пісні-баляди: „Ой там чумак", соліст Я. Цісарук, потім „Нагадай бандуро", соліст В. Кучер та „Байда", солісти: Я. Цісарук та Михайло Мінський — знаний оперовий співак. У тих піснях-балядах історія українського народу. У них пригодницький сюжет: — розпач, героїзм, трагізм! Співці-бандуристи те передають із чуттям. У супроводі бандур вони творять таку мистецько-фантастичну мелодію, що слухач на залі сидить наче зачарований. Ось ви чуєте лагідні, притишені акорди, але на знак руки дириґента трагізм наростає в пісні й з потрясінням вривається в серця присутніх на залі, наче буревій в українських степах, але в той же момент хор вже притишений до рівня, коли навіть струни бандур стають голосними; вони зливаються із ліричними голосами перших тенорів і ту драму ще більше злагіднюють барвисті голоси баритонів, а викінчують акорди глибокі баси-октавісти, в голосі яких стогін землі; потоптаної чужими ордами української землі...Отак оспіваний капелею леґендарний Байда.

У другій частині концерту бандури виконали (без хорового співу) музичну симфонію композитора Г. Т. Китастого „Гомін степів". Це новий твір симфонічного стилю, написаний для бандур, виконаний капелею так, що заля відчула справжній гомін українського степу, широкого, як море, де вітер котить хвилі по дозріваючих житах, наче океанські хвилі, а струни в бандурах творять мелодії, наче степ гомонить зі собою; там шелест трав, там спів пташок, там козацька доля! А в хвилях степу бурлять мелодії козацьких-народних дум та баляд...

Також співала капеля героїчну пісню „Тютюнник із Сибіру іде", присвячену століттю з дня народження Симона Петлюри, а тоді виконали народну пісню, в обробці М. Леонтовича „Гаю, гаю", про яку хочеться написати дещо більше, бо вона була на цьому концерті піснею пісень. Соліст П. Писаренко чарував своїм голосом усіх (а найбільше — дівчат!)

Він з молодшого покоління, обдарований красою й талантом співця-бандуриста, а це якраз те чого вимагає сцена.

...Дириґент дає знак, струни в бандурах заспівують мелодію, а тоді вступає високий, як зоря ліричний тенор П. Писаренко, й співає:

Ой гаю, гаю
зелений гаю,
Любив дівчину —
сам добре знаю...

Капеля у той же момент повторює за солістом останню строфу пісні, як відгомін: тихесенько, з чуттям романтизму:

...Любив дівчину —
сам добре знаю.

Спів хору і плач бандур лине на залю і пригадує про любов-стихію, стишуючи віддих в грудях; а в той момент сильна сочиста октава басів доповнює останній акорд про любов, щоб кожний відчув щиру правду в словах народної пісні, і свою правду, — бо хто не любив??!...

Оплески тривали так довго, що хор мусів повторити хоча другу частину пісні.

Заслуженого співця капелі Михайла Мінського також викликали на „біс", коли він виконав ролю-сольоспів Байди в баляді „Байда". Як відомо Мінський виступає в оперних театрах, він там знаний та бажаний баритон, і він є гордістю нашої капелі.

Капелю ім. Т. Шевченка хочеться бачити на сцені й чути її спів та гру бандур. Про неї кожний готовий написати довгу рецензію, або щось подібне, щоб усе до дрібниць розказати бо таке враження трудно затримати в собі мовчки.

Хай ці нотатки з концертової залі будуть висловом вдячности співцям-бандуристам за їхній труд.

Капелю спровадив до Рочестеру Відділ УККА, що його очолює Роман Куціль, який як і культурно-освітній референт Е. Кулик допомагав у влаштуванні концерту.

Під час концерту (від імени громади) китицю пишних рож вручила дириґентові капели Г. Китастому паніматка Т. Ситник.

Х. Довгалюк

НОВІ ОБРІЇ

(Закінчення зі стор. 2)

заплутався між пеньками отого всеросійського зрубу. Київська українська духовість практично змовкла. Властиво Шевченко, кирило-методіївці, Юркевич залишилися без резонансу в Україні. Українська стихія, збуджена вогненним словом Шевченка, зрозуміла і сприйняла тільки один аспект духової і національної проблематики. І почалася праця під знаком етнографії, просвітянства, а відтак боязкі спроби політичної думки. І хоч це все продовж пів століття розвинулося до рівня свідомости (правда, не загальної) про потребу фізичного відірвання України від імперського колоса, проте духово з рамок того всеросійського комплексу вповні не виломилось. На цьому рівні українська стихія до якоїсь міри знаходиться й тепер. Бо хоча теоретично й відірвалася від імперських берегів, в духовій площині не знайшла собі жадного нового пристановища; найважливіше, своєї прекрасної духовости не привернула. Це саме важливе. Бо доки українська стихія, навіть у своїх найскрайніших виявленнях (Донцов) буде знаходитися у великій і всеохоплюючій оркестрі, на сольову партію сподіватись не мав підстав. Звідси імперативна вимога, навіть якщо б ми не мали підстав для цього; знайти себе і свою базу духовости і звідси починати формування нової доби, і нових обріїв.

Але українська духовість — не журналістична видумка, не етнографічне непорозуміння, а реальний факт щонайменше тисячолітньої давности. Це, якщо приймати історичні докази за єдине джерело пізнання. Українська бо духовість багато, багато давніша (але про це у слідуючій бесіді). На жаль, усе протилежне до комплексу СССР — у тій самій площині, включно з практичним протилежним центром — ЗСА. А вдійсності справжня протилежність і ідеологічна загроза для імперського колоса заложена в діючій, протилежній ідеї — в київській духовості (Дніпро!) останнім, яркім речником якої був Памфіл Юркевич.

Останнім?

Сучасний рух відродження в Україні набирає усіх познак органічного повороту до джерел київської української духовости. І в авангарді цього руху стоїть сьогодні колосальна фігура — Микола Руденко. Його вже відомі „Економічні Монологи", якими він, способом критичного процесу, розвалив принципи марксизму, та його свідомий, геройський перехід до Христа, підхопили загублену нитку київської духовости. Руденко образно подав руку Юркевичу...

А якщо мати на увазі, що Руденко сьогодні не сам, як колись Юркевич, то відродження-оновлення київської духовости — ось, ось на обрію... Бо сьогодні Руденко не сам; те що ми знаємо про Лук'яненка, Тихого, Бердника, Чорновола, Калинця, Бадзя, Світличного, вже каже нам чекати не хвилевого чи фрагментарного спалаху, а великого, джерельного середовища і духового оновлення, від якого прийде смертельна тріщина імперського колоса. Там нема ніякої організації, якої бояться чинники КГБ; не туди, панове, попали. Там джерело відродження української духової школи, яка догоридном представляє справжню реальність, і показує всю неправду дутих ідей.

Руденко і всі, що з ним, не дрібні революціонери, не дисиденти, а просто речники нового відродження, речники нової доби в історії українського народу. Якраз сучасний рух відродження набирає в Україні всіх познак органічного повороту до джерел київської духовости. Зря всякі — ЕНКИ стараються змазати і задавити цей природний, органічний рух...

Я не збираюсь бути речником руху відродження української духовости, бо моя ділянка — справи відродження Христової правди в моєму народові. Але реальні факти — діло безсумнівне. Тимто й рух за відродження київської (усвідомленої, чи ні) духовости належить до кола моїх прямих зацікавлень. Хай ніхто не посуджує мене в наміреній однобокості.

Я поклонник сучасного відродження України. Бо знаю, що імперський колос не розвалиться від барабанного шуму, ні від фізичного зудару від зовні, ні від суперечок про рацію чи правду, а виключно від конфронтації з новою, сильнішою духовістю. По правилу, яке Христос вияснив нам про праведність: „Якщо ваша праведність не переможе праведности книжників і фарисеїв — сказав Він, — то не ввійдете до Царства Небесного". Тільки така перемога, перемога правди, може перевернути сучасні життьові факти, поставити речі на свої місця, забезпечити завтрішнє світло в житті.

Мені, при нагоді, здається, що вірність нострадамусових візій сьогодні наглядна поза всякими сумнівами: таки від Дніпра, від української київської духовости прийде заломання й розвал всеросійської імперії.